ВАРЛАМ ШАЛАМОВ
АНЕВРИЗМА НА АОРТАТА

Превод от руски: Александър Талаков, 1994

chitanka.info

Генадий Петрович Зайцев застъпи на дежурство в девет сутринта, а в десет и половина вече пристигна „етап“ — болни жени. Сред тях бе и онази, за която го бе предупредил Подшивалов — Екатерина Гловацка. Черноока, закръглена, тя допадна на Генадий Петрович, много му допадна.

— Бива ли си я? — попита фелдшерът, когато изведоха болните да се мият.

— Бива си я…

— Тя е… — и фелдшерът прошепна нещо на ухото на доктор Зайцев.

— Какво от това, че е на Сенка? — високо рече Генадий Петрович. — На Сенка или на Венка — за опит пари не вземат.

— Желая успех. От все сърце!

Надвечер Генадий Петрович тръгна на обиколка из болницата. Дежурните фелдшери, познавайки навиците му, наливаха в мензурки необичайни смесици от „тинктура абсенти“ и „тинктура валериани“, приготвяха му ликьор „Светлосиня нощ“ или просто денатуриран спирт. Лицето на Генадий Петрович се зачервяваше все повече и повече, късо подстриганата сива коса не можеше да прикрие алената плешивина на дежурния лекар. В единадесет вечерта Зайцев стигна до женското отделение. То вече беше заключено с железни резета, за да не се намъкнат вътре насилници-криминални от мъжките стаи. Вратата беше с шпионка, имаше и бутон на електрически звънец, който се намираше в помещението на охраната.

Генадий Петрович почука, шпионката „намигна“ и резетата затракаха. Дежурната сестра отключи. Достатъчно добре познаваше слабостите на Генадий Петрович и гледаше на тях със снизхождението на арестант към арестант.

Генадий Петрович мина в процедурната и сестрата му подаде мензурка със „Светлосиня нощ“. Генадий Петрович я гаврътна.

— Извикай ми от днешните тая… Гловацка.

— Ами че тя… — сестрата поклати с укор глава.

— Не е твоя работа. Извикай я…

Катя почука и влезе.

Дежурният лекар сложи резето.

Катя седна на края на кушетката. Генадий Петрович разкопча халата й, подви яката му и зашепна:

— Трябва да те преслушам… Сърцето ти… Твоята завеждаща ме помоли… Аз по френски… без стетоскоп…

Генадий Петрович притисна косматото си ухо до топлата гръд на Катя. Всичко ставаше така, както бе ставало десетки пъти по-рано с други. Лицето на Генадий Петрович се зачерви, той чуваше само глухите удари на собственото си сърце. Прегърна Катя. Внезапно долови някакъв странен и много познат звук. Сякаш някъде наблизо мъркаше котка или ромолеше планински ручей. Генадий Петрович бе прекалено добър лекар — все пак навремето беше асистент на Плетньов.

Собственото му сърце биеше все по-спокойно, все по-тихо. Генадий Петрович избърса изпотеното си чело с вафлената кърпа и отново започна да преслушва Катя. Помоли я да се съблече и тя свали дрехите си, обезпокоена от променения му тон, от тревогата, която прозираше в гласа и в очите му.

Генадий Петрович я преслушваше отново и отново — котешкото мъркане не изчезваше.

Той започна да кръстосва стаята, като щракаше с пръсти, сетне махна резето. Нощната сестра се усмихна съучастнически и влезе.

— Дайте ми историята на заболяването на тази пациентка — рече Генадий Петрович. — Отведете я. Простете ми, Катя.

Генадий Петрович взе папката с историята на заболяването на Гловацка и седна на масата.

— Виждате ли, Василий Калинич — казва на следващата сутрин началникът на болницата на новия партиен секретар, — вие сте млад колимчанин, не сте запознат с всичките подлости на господа политкаторжниците. Ето, прочетете какви ги пише дежурният лекар. Това е рапортът на Зайцев.

Партийният секретар отиде до прозореца, дръпна единия край на пердето и подложи рапорта под лъча светлина, разсеян от дебелия слой лед върху стъклото.

— Е?

— Това, струва ми се, е нещо много опасно…

Началникът се разсмя с цяло гърло.

— Мен — рече той — господин Подшивалов няма да ме преметне.

Подшивалов беше затворник, ръководител на кръжока за художествена самодейност, на „крепостния театър“, както се шегуваше началникът.

— Че какво общо има?…

— Как какво, скъпи ми Василий Калинич! Това момиче — Гловацка — беше в култбригадата. Артистите, нали знаете, се ползват от някаква що-годе свобода. Тя ходи с Подшивалов.

— Така значи…

— Естествено, щом това се разбра, ние я разкарахме от бригадата в дисциплинарна женска мина. В такива случаи, Василий Калинич, ние разделяме любовниците. Който е по-полезен и работата му е по-важна — оставяме го тук, а другия — в дисциплинарна мина…

— Това не е много справедливо. Би трябвало и двамата…

— Съвсем не. Нали целта е да се разделят. Полезният човек остава в болницата. И вълците са сити, и агнетата — цели.

— Тъй, тъй…

— Слушайте по-нататък. Гловацка замина за наказателната мина, а след месец пак ни я карат — пребледняла, болна — те там много добре знаят с какво да се нагълтат — и я записват в болницата. Когато на сутринта научих — наредих да я изпишат по дяволите. Откарват я. След три дни пак ми я водят. Тогава научих, че много я бивало по бродериите — нали те в Западна Украйна всички са майстори — съпругата ми ме помоли да оставя Гловацка в болницата за една седмица — жена ми готви някаква изненада за моя рожден ден — бродерия ли, друго ли, не знам…

Накратко, извиках Подшивалов и му рекох: ако ми обещаеш, че няма да правиш опити да се виждаш с Гловацка — ще я оставя за една седмица. Подшивалов ми се закле и ми благодари.

— И какво? Виждали ли са се?

— Не, не са. Но той сега действа чрез подставени лица. Ето, Зайцев — дума да няма, добър лекар е. Дори прочут навремето. Сега настоява, дори рапорт написал: „Гловацка е с аневризма на аортата“. А все й откриваха невроза на сърцето, стенокардия. От дисциплинарната мина я изпратиха с фалшива диагноза — „порок на сърцето“, но нашите лекари веднага я изобличиха. Зайцев, видите ли, пише, че

„всяко по-рязко движение на Гловацка може да доведе до летален изход“. Вижте какви ги измислят!

— Даа — рече партийният секретар, — но нали има и други терапевти, да я бяхте показали на тях.

Началникът и по-рано, преди рапорта на Зайцев, бе пращал Гловацка при други лекари. Всички те послушно бяха констатирали, че е здрава — началникът бе заповядал да се изпише.

На вратата на кабинета се почука. Влезе Зайцев.

— Поне да си бяхте пригладили косата, преди да се явите при началника си.

— Добре — отвърна Зайцев, като оправяше косата си.

— Идвам при вас, гражданино началник, по важен въпрос. Изписват Гловацка. Тя има аневризма на аортата, в тежка форма. Всяко движение…

— Марш оттук! — разкрещя се началникът. — Докъде стигнаха, гадовете! В кабинета ми идват…

След традиционния спокоен обиск Катя си събра багажа, подреди го в арестантската си торба и застана в редиците на „етапа“. Войникът от конвоя извика името й, тя направи няколко крачки и огромната врата на болницата я изплю навън. Пред входа чакаше покрит с брезент камион. Задният капак бе свален. Медицинската сестра, която бе в каросерията, протегна ръка на Катя. От гъстата мразовита мъгла изникна Подшивалов. Той махна на Катя с ръкавицата си, момичето му се усмихна спокойно и весело, протегна длан към медицинската сестра и скочи в колата.

На часа нещо жегна Катя в гърдите и губейки съзнание, тя видя за последен път изкривеното от страх лице на Подшивалов и заскрежените прозорци на болницата.

— Занесете я в приемното отделение — нареди дежурният лекар.

— Най-добре ще е направо в моргата — рече Зайцев.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.